

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 13.01.2026
Sayı: 1604

10/3621

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Vergi sisteminin adalet, şeffaflık ve kamu yararı ilkeleri açısından ortaya çıkardığı sonuçların tüm yönleriyle araştırılması, kamu zararına yol açan uygulamaların tespit edilmesi ve bu alanda alınması gereken yasal ve idari tedbirlerin belirlenmesi amacıyla, Anayasanın 98. ve İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince ekte sunulan gerekçe çerçevesinde Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Ömer Faruk Gökçe
Kıyda
~~Özge Çetkin~~
~~Gökçe Akar~~

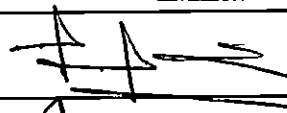
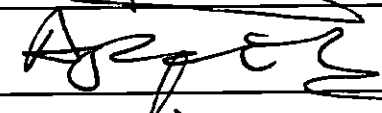
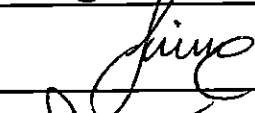
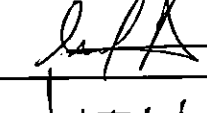
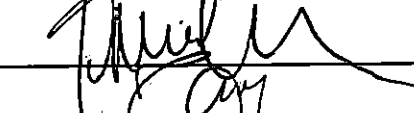
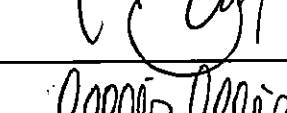
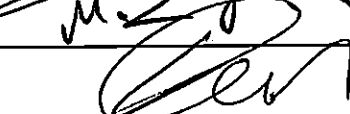
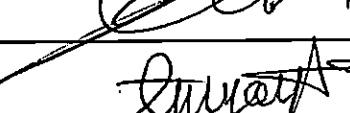
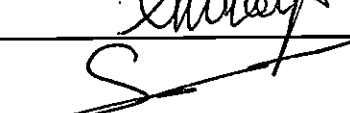
Cevdet AKAY

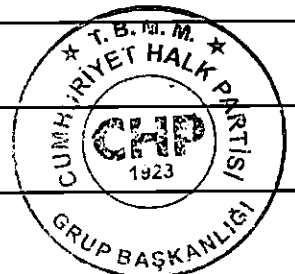
Karabük Milletvekili
Plan ve Bütçe Komisyonu Üyesi

Umit Özale
İzmir Mu
Umit

1604 Sayılı Meclis Araştırması Önerisinin İmza Çizelgesi

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Zeynep Tazken ÖZEL	İstanbul	
Ayşe SARDAR	Bartın	
Semra DİNAR	Ankara Mv.	
Gizem ÖZCAN	Muş Mv.	
Norih CİLER	Kocaeli Mv.	
Şenel ALPACI	Denizli Mv.	
İLAŞ KARASU	Sivas Mv.	
Velî Ağbaba	Malatya Mv.	
Ervin Karadeniz	Aydın Mv.	
Türker ATEŞ	Bolu Mv.	
Deniz Demir	Ankara Mv.	
Ufuk Aygün	Akşehir Mv.	
Gökhan ZERİK	İstanbul Mv.	
Alihan BAKIRLIOĞLU	Manisa Mv.	
Şenel ÖZGÜÇLÜ	İstanbul Mv.	
A. Tuncay ÖZKAN	İzmir Mv.	
Serkan SARI	Balıkesir Mv.	

GEREKÇE

Vergi, devletin kamu hizmetlerini yerine getirebilmesinin temel finansman aracıdır. Vergi sisteminin adaletli, şeffaf ve öngörülebilir olması; yalnızca kamu maliyesinin sürdürülebilirliği açısından değil, aynı zamanda toplumun devlete olan güveninin korunması bakımından da hayati öneme sahiptir. Ancak Türkiye’de son yıllarda uygulanan vergi politikaları, bu temel ilkelerden giderek uzaklaşmaktadır.

Vergi harcamaları; eğitim, sağlık ve sosyal politika gibi alanlarda hedefli ve sınırlı biçimde uygulanması gereken bir araç iken, mevcut tabloda kimler lehine, hangi kriterlerle ve ne ölçüde uygulandığı kamuoyuna açıklanmayan bir ayrıcalık mekanizmasına dönüşmüştür. Bu durum, bütçe hakkının fiilen Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin denetimi dışına çıkmasına yol açmaktadır.

Gelir İdaresi Başkanlığı verilerinden yapılan incelemeye göre; 2013–2024 yılları arasında uzlaşma yoluyla 2 milyar 882 milyon 583 bin 737 TL vergi aslı ve 6 milyar 27 milyon 157 bin 203 TL vergi cezası olmak üzere toplam 8 milyar 909 milyon 740 bin 940 TL tutarındaki kamu alacağının tahsilinden vazgeçilmiştir. Bu rakamlar, devletin alacağından istisnai durumların ötesine geçen bir biçimde feragat ettiğini ve vergi tahsil mekanizmasının sistematik olarak zayıflatıldığını göstermektedir.

Uzlaşma müessesesi, kamu alacağının hızlı ve etkin biçimde tahsilini sağlamak amacıyla istisnai ve sınırlı haller için öngörülmüş olmasına rağmen; uygulamada sürekli, yaygın ve yüksek tutarlı bir vergi silme aracına dönüşmüştür. Bu durum, vergiye gönüllü uyumu zayıflatmakta; vergisini kaynağında ve eksiksiz ödeyen ücretliler, emekliler ve küçük esnaf açısından derin bir adaletsizlik algısı yaratmaktadır.

Öte yandan, uzlaşma yoluyla vazgeçilen bu tutarlar, kamu gelirlerindeki kaybın yalnızca görünen kısmını oluşturmaktadır. Vergi sisteminde “vergi harcaması” adı altında uygulanan istisna, muafiyet ve indirimler yoluyla vazgeçilen kamu gelirleri bu hesaplamalara dâhil değildir. Bütçe belgelerine göre; 2026 yılında vergi harcamaları kapsamında yaklaşık 3 trilyon 597 milyar TL tutarında vergiden vazgeçilmesi öngörülmektedir. Bu büyüklük, birçok bakanlığın yıllık bütçesini aşan devasa bir kamu gelir kaybına işaret etmektedir.

Ayrıca Kamu-Özel İşbirliği (KÖİ) ve Yap-İşlet-Devret (YİD) modeli kapsamında faaliyet yürüten ve sayıları 44’ü bulan şirketlerin dâhil olduğu kurumlar vergisi tutarının; 2025 yılı için 701 milyar TL, 2026 yılı için ise 768 milyar TL olarak öngörülmesi, bu şirketlerin kamu kaynaklarıyla yürüttükleri faaliyetlere rağmen vergi yükümlülüklerinin şeffaflığı ve denetlenebilirliği konusunda ciddi soru işaretleri doğurmaktadır.

KÖİ ve YİD projeleri kapsamında verilen gelir, talep ve döviz kuru garantileri nedeniyle oluşan kamu yükü hâlihazırda bütçe üzerinde ciddi bir baskı oluştururken; bu projelere tanınan vergi istisna ve muafiyetleri, kamu zararını daha da derinleştirmektedir. Böylece kamu maliyesi, bir yandan artan borçlanma ve faiz giderleriyle karşı karşıya kalırken, diğer yandan kendi alacaklarından vazgeçen bir yapıya sürüklenmektedir.

Vergisini kaynağında ve eksiksiz ödeyen ücretliler, emekliler ve küçük esnaf üzerindeki vergi yükü her geçen gün artarken; büyük tutarlı vergi alacaklarının uzlaşma, istisna ve muafiyetler yoluyla silinmesi ya da ertelenmesi, vergi yükünün adaletsiz biçimde dağıtılmasına neden olmaktadır. Bu durum yalnızca kamu gelirlerinde kayba yol açmamakta; aynı zamanda

vergiye gönüllü uyumu zayıflatmakta, hukukun eşit uygulanması ilkesini aşındırmakta ve devlete duyulan güveni ciddi biçimde zedelemektedir.

Bu tablo karşısında; vergi sisteminin adalet, şeffaflık ve kamu yararı ilkeleri açısından ortaya çıkardığı sonuçların tüm yönleriyle araştırılması, kamu zararına yol açan uygulamaların açık biçimde tespit edilmesi ve vergi yükünü toplumun tüm kesimleri arasında adil biçimde dağıtacak yasal ve idari tedbirlerin belirlenmesi zorunlu hale gelmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin etkin bir denetim mekanizması işletmesi; vergi adaletinin yeniden tesis edilmesi, bütçe hakkının güçlendirilmesi ve kamu maliyesine duyulan güvenin yeniden inşa edilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

